

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/798/2015
Identifikačné číslo spisu: 7714206202
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:7714206202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobkyne B. D. bývajúcej v J., zastúpenej Mgr. Miroslavou Pyšniakovou, advokátkou so sídlom v Michalovciach, M. Gorkého č. 1, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, IČO: 31 690 904, o zaplatenie 915,55 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn. 20 C/193/2014, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 15. júla 2015, sp.zn. 5 Co/154/2015, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 15. júla 2015, sp.zn. 5 Co/154/2015 a uznesenie Okresného súdu Michalovce z 8. januára 2015 č.k. 20C/193/2014-59 z r u š u j e a vec vracia Okresného súdu Michalovce na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach uznesením z 15. júla 2015, sp.zn. 5 Co/154/2015 potvrdil uznesenie Okresného súdu Michalovce z 8. januára 2015 č.k. 20C/193/2014-59, ktorým tento zastavil konanie na námietku účastníka pre nedostatok právomoci súdu, pretože bol názoru, že vec sa má podľa zmluvy účastníkov (resp. platnej uzavretej rozhodcovskej doložky) prejednať v rozhodcovskom konaní (§ 106 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, na zdôraznenie jeho správnosti poznamenal, že za platnú považuje rozhodcovskú zmluvu (potvrdenie poisťky TS 1/07 o znížení poisťného a časť XV. rozhodcovské konanie bod 3 písm. b/ všeobecných poisťných podmienok na ktoré odkazuje poisťná zmluva č. 5046200198), ktorou rozhodcovskému konaniu podliehajú všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia medzi poisťovňou a poisťníkom, vrátane tohto sporu žalobkyne, ktorým žiada priznať poisťné plnenie. Za nedôvodné považoval námietky žalobkyne spochybňujúce platnosť rozhodcovskej zmluvy.

2. Uznesenie odvolacieho súdu napadla 18. septembra 2015 žalobkyňa dovolaním z dôvodu, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že súdy zastavili konanie o jej žalobe, i keď preto neboli splnené zákonné podmienky. Podľa názoru dovolateľky rozhodcovská zmluva bola dojednaná v rozpore so zákonom, v dôsledku toho je neplatná a nezakladá právomoc

rozhodcovského súdu. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka v danom prípade koncipovaná a žalobkyňa predložená spolu s ostatnými všeobecnými poistnými podmienkami, ktorá bola vopred naformulovaná žalovanou bez možnosti meniť jej obsah, neodôvodňuje záver o osobitnom dojednaní rozhodcovskej zmluvy, ale svedčí skôr o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok (ide o jeden text, neprehľadný a písaný drobným písmom), ktorým žalovaná sledovala vylúčenie tohto dojednania spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekalú obchodnú prax podľa § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa aj zmysle cieľov Smernice 2005/29 o nekalých obchodných praktikách v čl. 5 a nasl. Jej začlenenie do všeobecných obchodných podmienok nemožno považovať za individuálne dojednanie, pokiaľ sa zákonu, a preto je neplatná. Rozhodcovská zmluva vo forme doložky je neplatná aj pre nedodržanie zákonom predpísanej písomnej formy podľa § 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, lebo nie je obsiahnutá v dokumente podpísanom oboma zmluvnými stranami, všeobecné poistné podmienky preto nie je možné považovať za rozhodcovskú zmluvu k poistnej zmluve. Z týchto dôvodov navrhla zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadřila.

4. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie podala včas strana v spore (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že žalovaná podala dôvodne dovolanie, v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

6. Za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy bolo dovolanie spôsobilé vyvolať sledovaný právny účinok pri vadách zmatečnosti (§ 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.), i keď jeho prípustnosť z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplývala (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 183/2013, 2 Cdo 453/2014, 3 Cdo 193/2014, 4 Cdo 1029/2015, 5 Cdo 424/2015, 6 Cdo 230/2015, 7 Cdo 284/2013, 8 Cdo 308/2014).

7. Pokiaľ teda žalobkyňa tvrdí, že súdy nesprávne posúdili otázku svojej právomoci (v závislosti na nesprávnom závere o platnosti rozhodcovskej zmluvy a právomoci rozhodcovského súdu) - konanie o jej žalobe zastavili - a vec meritórne neprejednali - čím jej odňali právo konať pred súdom, robí tak opodstatnene.

8. Najvyšší súd vo svojej súdno-aplikačnej činnosti viackrát vyslovil záver, že súd môže pristúpiť k riešeniu otázky platnosti rozhodcovskej doložky alebo zmluvy nielen v exekučnom konaní (napríklad v súvislosti s posudzovaním, či rozhodcovský rozsudok je alebo nie je vykonateľný exekučný titul - viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. októbra 2012 sp.zn. 6 Cdo 105/2011, R 46/2012) ale aj v iných konaniach (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 27/2011).

9. Ak v určitej veci nedošlo k platnému uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemôže spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemôže vydať rozhodcovský rozsudok (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 122/2011, sp.zn. 3 Cdo 146/2011).

10. Úpravu spotrebiteľských zmlúv, vrátane neprijateľných podmienok, obsahuje aj § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré

spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Na účel sledovaný Smernicou rady 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, reagoval tiež legislatívny vývoj v Slovenskej republike, medziiným novelizáciou Občianskeho zákonníka, ktorá zákonom č. 568/2007 Z.z. účinným od 1. januára 2008 zaviedla do ustanovenia § 53 odsek 4 písm. r/, ktoré výslovne označuje za neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve také zmluvné ustanovenie, ktoré vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka (XV. časť všeobecných poistných podmienok), ktorú v danom prípade obsahuje poistná (spotrebiteľská) zmluva, spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, nakoľko „všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia“ s a majú riešiť v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom, čím sa spotrebiteľ ocitá v situácii, kedy sa vopred vzdáva práva riešiť prípadné spory vzniknuté zo zmluvného vzťahu pred riadnym (štátnym) súdom. Takáto zmluva (doložka) predstavuje neprijateľnú podmienku v zmysle Občianskeho zákonníka. Jej začlenenie do všeobecných poistných podmienok nemožno považovať za individuálne dojednané, prieči sa zákonu a preto je neplatná (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 338/2012).

11. Ak v predmetnej veci konajúce súdy sami posudzovali platnosť uzavretia rozhodcovskej zmluvy medzi účastníkmi, a v tom smere potom dospeli k záveru, že je platná, a tak nemajú právomoc vo veci konať, neopodstatnene sa odchyľili od ustálených záverov, uvedených vo viacerých rozhodnutiach dovolacieho súdu v spotrebiteľských sporoch vedených voči žalovanej riešiacich platnosť rozhodcovskej zmluvy (napr. sp.zn. 3Cdo 122/2011, sp.zn. 3Cdo 167/2011, sp.zn. 5Cdo 100/2012, sp.zn. 6Cdo 228/2011, sp.zn. 3Cdo 479/2014, sp.zn. 5Cdo 460/2014, sp.zn. 3 Cdo 102/2014, sp.zn. 3 Cdo 260/2014, sp.zn. 3 Cdo 332/2014, sp.zn. 3Cdo 368/2014, sp.zn. 3 Cdo 474/2014).

12. V okolnostiach preskúmanej veci dospel dovolací súd k záveru, že postup súdov nižších stupňov vykazuje znaky relevantné z hľadiska namietanej vady zmätočnosti. Rešpektujúc právne účinky podaného dovolania, ktoré v konaní nastali, dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu i rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec tomuto súdu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1,2 a § 450 CSP).

13. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.